

Системно-історичний аналіз досягнень країн-учасниць в змаганнях з вільної боротьби на Олімпійських Іграх (1904-2016 рр.)

Шандригось В.І.

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Анотація. У статті представлені результати системно-історичного аналізу динаміки досягнень борців вільного стилю різних країн на Олімпійських Іграх. **Мета:** провести поглиблений системно-історичний аналіз досягнень атлетів різних країн в змаганнях з вільної боротьби за весь період сучасних Олімпійських Ігор. **Матеріал і методи:** із методів дослідження ми використовували теоретичний аналіз і узагальнення даних науково-методичної літератури та інтернет-джерел. **Результати:** виявлено, що вільна боротьба була включена в програми 26 Олімпіад, і за цей період було розіграно 216 комплектів нагород. До числа переможців Олімпійських ігор входили представники 29 країн, а призерами Олімпіад ставали борці 53 держав. **Висновки:** все це позитивно характеризує вільну боротьбу як вид спорту, гідний для збереження його в програмах майбутніх Олімпійських Ігор.

Ключові слова: Олімпійські Ігри, вільна боротьба, країни-учасниці, медалі, досягнення, МОК, ФІЛА (UWW), правила змагань, олімпійський статус.

Вступ. В кінці минулого сторіччя спортивна боротьба отримала «перше попередження»: МОК спробував виключити з програми Олімпійських Ігор найстародавнішу, греко-римську боротьбу (Апойко, & Тараканов, 2013). На той час президентові всесвітньої федерації спортивної боротьби (на той час – ФІЛА) М. Ерцегану коштувало тоді величезних зусиль за підтримки фахівців і любителів спорту відстояти цей вид боротьби і залишити його в програмах подальших Олімпіад (Миндиашвили, & Подливаев, 2007). Пройшло 20 років і з боку МОК надійшло «друге попередження», причому серйозніше: тепер функціонерам не сподобалися відразу три види боротьби: греко-

римська, вільна і жіноча. 12 лютого 2013 року виконком МОК не включив спортивну боротьбу в 25 основних видів програми Олімпіади-2020. 29 травня на міжнародній конвенції Sport Accord в Санкт-Петербурзі виконком МОК, розглянувши презентації претендентів, рекомендував спортивну боротьбу, бейсбол і сквош для голосування на сесію МОК, котра відбулася 7-9 вересня в Буенос-Айресі (Аргентина). 8 вересня сесія МОК визначила, що одним із трьох запропонованих видів, що увійде в програму Олімпіади-2020, буде спортивна боротьба (Шандригось, & Мицкан, 2014).

За 11 років свого керівництва колишній президент ФІЛА

Р. Мартінетті не зміг домогтися підвищення видовищності і популярності боротьби, а зміни правил і регламенту борцівських поєдинків, внесені за цей період, призвели до значного зниження кількості результативних прийомів в стійці і вельми примітивній тактиці ведення поєдинків навіть провідними борцями (Авдеев, Тараканов, & Воробьев, 2006; Апойко, 2016; Миндиашвили, & Подливаев, 2007; Тараканов, & Воробьев, 2005; Шандригось, 2013).

Як відомо, ФІЛА вдалося відстояти всі три дисципліни спортивної боротьби в якості олімпійських видів спорту. Разом з тим, визнаючи свої помилки, бюро ФІЛА негативно оцінила діяльність Р. Мартінетті і усунула його з посади президента, і замість нього в 2013 році був обраний серб Н. Лаловіч (Апойко, & Тараканов, 2013; Апойко, 2016; Шандригось, & мицкан, 2014). Уже при новому президенті значно і на цей раз позитивно змінені правила боротьби, що різко підвищило інтенсивність і видовищність поєдинків.

Можна з упевненістю вважати, що останні організаційні перебудови в керівництві ФІЛА приведуть у подальшому до істотних позитивних змін в аспекті підвищення престижу і видовищності спортивної боротьби. У всякому разі було змінено навіть назву федерації: аббревіатура тепер виглядає як UWW, що розшифровується як «Об'єднаний Світ Боротьби» (Апойко, 2016).

Всі ці дії МОК і бездіяльність ФІЛА, загрозливі олімпійському статусу боротьби, вкрай неприємні

для вітчизняних тренерів і борців, оскільки Україна поряд з іншими країнами бувшого СРСР займає лідируючі позиції за кількістю нагород, завойованих на Олімпійських Іграх. Саме тому вітчизняні фахівці повинні не стільки обурюватися з приводу необґрунтованих рішень МОК, скільки спрямовувати свої зусилля на вирішення актуальних аспектів розвитку спортивної боротьби в Україні і світі.

Одним з таких аспектів є вивчення динаміки досягнень країн-учасниць на Олімпійських Іграх з видів боротьби для прогнозування подальшого характеру їх розвитку і визначення перспектив збереження олімпійського статусу із застосуванням методів системно-історичного-аналізу.

Зв'язок дослідження з науковими програмами, планами, темами. Робота виконана відповідно до Зведеного плану науково-дослідної роботи в сфері фізичної культури і спорту на 2011-2015 рр. Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України за темою 2.9 «Індивідуалізації тренувального процесу кваліфікованих єдиноборців» (номер державної реєстрації № 0111U001723) та теми НДР кафедри теорії і методики олімпійського та професійного спорту Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка «Науково-методичні основи багаторічної техніко-тактичної підготовки у вільній боротьбі».

Мета дослідження: провести поглиблений системно-історичний

аналіз досягнень атлетів різних країн в змаганнях з вільної боротьби за весь більш ніж 100-річний період сучасних Олімпійських Ігор.

Матеріал і методи дослідження. Теоретичний аналіз і узагальнення даних науково-методичної літератури та інтернет-джерел.

Результати дослідження та їх обговорення. Результати аналізу дозволяють, в першу чергу, відзначити, що вільна боротьба була включена в програми 26 Олімпіад з 28, що відбулися, і за цей період було розіграно 216 комплектів нагород (Апойко, 2016; Воробьева, & Тараканов, 2016; Таймазов, & Тараканов, 2016; Шандригось, & Мицкан, 2016). Сукупний рівень досягнень різних країн-учасниць показує, що переможцями Олімпійських Ігор з вільної боротьби ставали представники 29 держав, а призерами Олімпіад – атлети 53 країн (табл. 1). Загалом же у змаганнях з вільної боротьби на Олімпійських Іграх брали участь 3711 атлетів з 125 країн, що свідчить про дуже серйозну географію вільної боротьби. Перевага борців збірної колишнього СРСР до 1992 року включно (разом з командою СНД) вельми значна. Вони завоювали 63 медалі, в тому числі 31 золоту, поступившись лише команді США (113 медалей, з них – 49 золотих), але випередивши найближчих конкурентів – збірні Японії, атлети якої виграли 56 медалей, включаючи 28 золотих, і Туреччини, борці якої завоювали 39 медалей, з них 18 золотих (табл. 1). Окрім того, слід

відзначити, що борці колишнього СРСР (разом з командою СНД) виступали лише в 10 Олімпіадах, вигравши в середньому по 6,3 медалей, зокрема по 3,1 золотих.

Разом з тим, якщо продовжити аналіз досягнень борців країн-учасниць на Олімпійських Іграх з вільної боротьби в період після розпаду Радянського Союзу (1996-2016), коли кількість претендентів на вищі нагороди значно збільшилася, співвідношення таких досягнень помітно змінилося (табл. 2). Після розпаду СРСР лідируюча позиція перейшла до борців команди Росії. Цей факт підтверджують результати подальшого аналізу отриманих даних в сукупності з досягненнями країн-учасниць на Олімпійських Іграх, починаючи з Ігор XXVI Олімпіади (1996) (Апойко, & Тараканов, 2013; Апойко, & Тараканов, 2015; Апойко, 2016; Воробьева, & Тараканов, 2017; Таймазов, & Тараканов, 2016; Шандригось, & Мицкан, 2014). Вони завоювали 24 медалі, включаючи 18 золотих, і набагато випередили найближчих конкурентів – команди Японії (24 медалі, з них 12 золотих) і США (відповідно – 23 і 10), які зберегли високі позиції у світовій боротьбі. При цьому необхідно зазначити, що такий успіх був досягнутий збірою командою Японії за рахунок блискучого виступу жінок-борців, які завоювали на Іграх XXXI Олімпіади (2016) 4 золотих медалі (Воробьева, & Тараканов, 2017).

Таблиця 1

Медальний залік з вільної боротьби на Олімпійських Іграх

Місце	Країна	Золото	Срібло	Бронза	Всього
1.	США	49	36	28	113
2-3.	СРСР	28	15	13	56
2-3.	Японія	28	15	13	56
4.	Туреччина	18	12	9	39
5.	Росія	18	8	8	34
6.	Швеція	8	10	10	28
7.	Фінляндія	8	7	10	25
8.	Болгарія	7	18	12	37
9.	Іран	6	13	17	36
10.	Корея	4	9	7	20
11.	Швейцарія	4	4	6	14
12.	Канада	3	7	7	17
13.	Азербайджан	3	5	8	16
14.	Великобританія	3	4	10	17
15.	Угорщина	3	4	8	15
16.	Північна Корея (КНДР)	3	2	4	9
17.	Об'єднана команда країн СНД	3	2	2	7
18.	Грузія	2	3	6	11
19.	Україна	2	3	4	9
20.	Франція	2	2	5	9
21.	Китай	2	2	2	6
22.	Узбекистан	2	2	2	6
23.	Куба	2	1	7	10
24-25.	Норвегія	2	1	0	3
24-25.	Естонія	2	1	0	3
26.	Югославія	1	1	2	4
27.	Об'єднана команда Німеччини	1	1	0	2
28.	Румунія	1	0	6	7
29.	Італія	1	0	1	2
30.	Монголія	0	4	5	9
31.	Казахстан	0	3	7	10
32.	Німеччина	0	3	3	6
33.	Білорусь	0	3	1	4
34.	Бельгія	0	3	0	3
35.	НДР	0	2	1	3
36.	Польща	0	1	5	6
37.	Індія	0	1	4	5
38-39.	ФРН	0	1	3	4
38-39.	Чехословаччина	0	1	3	4
40.	Австралія	0	1	2	3
41-45.	Вірменія	0	1	0	1
41-45.	Пуерто-Ріко	0	1	0	1
41-45.	Сирія	0	1	0	1
41-45.	Словаччина	0	1	0	1
41-45.	Таджикистан	0	1	0	1
46-47.	Греція	0	0	2	2
46-47.	Колумбія	0	0	2	2
48-53.	Македонія	0	0	1	1
48-53.	Пакистан	0	0	1	1
48-53.	Австрія	0	0	1	1
48-53.	Іспанія	0	0	1	1
48-53.	Туніс	0	0	1	1
48-53.	Киргизстан	0	0	1	1
Всі медалі		216	216	251	683

Така впевнена позиція збірної команди Росії з вільної боротьби на олімпійському килимі і швидке зростання спортивних досягнень країн колишніх союзних республік дозволили відтіснити далеко за межі

десяти найсильніших команд спортсменів Швеції, Франції, Угорщини, Німеччини, Фінляндії, Італії, Румунії, котрі займали провідні позиції в минулому столітті.

Таблиця 2

Медальний залік з вільної боротьби на Олімпійських Іграх 1996-2016 рр.

Місце	Країна	Золото	Срібло	Бронза	Всього
1.	Росія	18	8	8	34
2.	Японія	12	6	6	24
3.	США	10	5	8	23
4.	Азербайджан	3	5	8	16
5.	Іран	3	5	6	14
6.	Канада	3	3	2	8
7.	Туреччина	3	1	3	7
8.	Грузія	2	3	6	11
9.	Україна	2	3	4	9
10-11.	Китай	2	2	2	6
10-11.	Узбекистан	2	2	2	6
12.	Болгарія	1	2	3	6
13.	Куба	1	1	6	8
14.	Північна Корея (КНДР)	1	0	2	3
15.	Корея	0	5	1	6
16.	Казахстан	0	3	7	10
17.	Білорусь	0	3	1	4
18.	Індія	0	1	3	4
19-22.	Вірменія	0	1	0	1
19-22.	Пуерто-Ріко	0	1	0	1
19-22.	Словаччина	0	1	0	1
19-22.	Таджикистан	0	1	0	1
23-27.	Колумбія	0	0	2	2
23-27.	Польща	0	0	2	2
23-27.	Румунія	0	0	2	2
23-27.	Франція	0	0	2	2
23-27.	Швеція	0	0	2	2
28-36.	Греція	0	0	1	1
28-36.	Іспанія	0	0	1	1
28-36.	Італія	0	0	1	1
28-36.	Киргизстан	0	0	1	1
28-36.	Македонія	0	0	1	1
28-36.	Монголія	0	0	1	1
28-36.	Туніс	0	0	1	1
28-36.	Угорщина	0	0	1	1
28-36.	ФРН	0	0	1	1

Примітка: статистика наведена враховуючи дискваліфікованих у 2016-2017 рр. медалістів Олімпіади-2008: В. Федоришин (Україна; 60 кг; «срібло»; дискваліфікація 05.04.2017 р.); С. Тігієв (Узбекистан; 74 кг; «срібло»; дискваліфікація 19.10.2016 р.); Т. Тігієв (Казахстан; 96 кг; «срібло»; дискваліфікація 19.10.2016 р.); А. Таймазов (Узбекистан; 125 кг; «золото»; дискваліфікація 05.04.2017 р.).

В число сильних країн в олімпійських турнірах з вільної боротьби за загальною кількістю медалей увійшли борці Ірану, Азербайджану, Грузії, України, Узбекистану, Казахстану, Канади, Куби, Кореї, Болгарії, Туреччини тощо.

Останніми роками до країн лідерів вільної боротьби увійшов Китай (завдяки успіхам у жіночій боротьбі) та Індія. При цьому необхідно відзначити, що жінки-борці – Швеції, Білорусії, Індії та Тунісу вперше завоювали олімпійські нагороди і увійшли в еліту міжнародної спортивної боротьби, що підтверджує тенденцію інтенсивного розвитку жіночої вільної боротьби в багатьох регіонах планети. Разом з тим, вперше в історії жіночої вільної боротьби в число призерів увійшла африканська спортсменка (Воробьева, & Тараканов, 2017;).

Все це свідчить про значне розширення спектру країн-учасниць, борці яких реально претендують на нагороди Олімпійських Ігор.

Висновки. Таким чином, узагальнюючи отриману інформацію з аналізу результатів виступів країн-учасниць з вільної боротьби на Олімпійських Іграх, можна зробити наступні висновки:

- в минулому сторіччі явно домінували борці європейських країн, а в даний час відбулося вирівнювання рівня досягнень атлетів з різних континентів і держав;

- серед країн-учасниць змагань з вільної боротьби на Олімпійських Іграх на другому місці

вельми несподівано виявилися борці Японії (за рахунок блискучого виступу в жіночій боротьбі), що дозволило їм обійти збірну команду США по кількості золотих нагород за підсумками шести останніх Олімпіад;

- все більш впевнено і стабільно виступають борці, що представляють країни пострадянського простору, особливо Азербайджан, Грузія, Україна, Казахстан, Узбекистан, які вже увійшли в елітну десятку провідних борцівських держав світу або близькі до неї;

- всі ці факти об'єктивно підтверджують провідну роль вітчизняної школи спортивної боротьби і високу ефективність системи підготовки борців високого класу, які сприяють збереженню гідного статусу спортивної боротьби в структурі сучасного олімпійського спорту;

- після значних реформ (зміна структури управління боротьбою, коректування правил змагань і т.д.), що зробило нове керівництво ФІЛА (UWW) в надзвичайно короткий термін, вільна боротьба все ж залишилася в програмах майбутніх Олімпійських Ігор. Цього вимагали як історичні передумови виникнення і розвитку спортивної боротьби, так і перспективи її вдосконалення в рамках сучасного олімпійського руху.

Перспективи подальших досліджень у даному напрямку. У подальшому планується продовжити дослідження у напрямку системно-історичного аналізу досягнень

борців різних країн на чемпіонатах світу.

Конфлікт інтересів. Автор відзначає, що не існує ніякого конфлікту інтересів.

Джерела фінансування. Ця стаття не отримала фінансової підтримки від державної, громадської або комерційної організації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Авдеев, Ю. В., Тараканов, Б. И., & Воробьев, В. А. (2006). «Перспективы поиска оптимальной системы проведения соревнований по вольной и греко-римской». *Теория и практика физической культуры*, № 10, 32-33.
- Апойко, Р. Н., & Тараканов, Б. И. (2013). «Эволюция и тенденции развития спортивной борьбы в современном олимпийском движении». *Ученые записки университета имени П.Ф. Лесгафта*, № 8 (102), 7-12.
- Апойко, Р. Н., & Тараканов, Б. И. (2015). *Спортивная борьба: эволюция, тенденции, проблемы и приоритетные пути их решения : монография*. СПб. : Изд-во Политех. ун-та.
- Апойко, Р. Н. (2016). *Эволюция спортивной борьбы в международном олимпийском движении и ее влияние на основные компоненты подготовки борцов высшей квалификации*. (Автореф. дис. д-ра пед. наук). СПб.
- Воробьева, Н. В., & Тараканов, Б. И. (2017). «Анализ выступлений женщин-борцов разных стран на олимпийском турнире в Рио-Де-Жанейро по вольной борьбе». *Ученые записки университета имени П. Ф. Лесгафта*, № 11 (153), 44-48.
- Таймазов, А. Б., & Тараканов, Б. И. (2016). «Анализ результатов выступлений стран-участниц по спортивной борьбе на XXXI Олимпийских Играх». *Ученые записки университета имени П. Ф. Лесгафта*, № 10 (140), 175-180.
- Миндиашливи, Д. Г. & Подливаев, Б. А. (2007). *Вольная борьба: история, события, люди : монография*. Советский спорт, Москва.
- Тараканов, Б. И., & Воробьев, В. А. (2005). «Позитивные и негативные аспекты последних изменений правил соревнований по греко-римской и вольной борьбе». *Современные проблемы системы спортивной подготовки: сборник научных трудов кафедры борьбы, Уральская гос. акад. физ. культуры, Челябинск*, 103-106.
- Шандригось, В. І., & Мицкан, Б. М. (2014). «Аналіз досягнень країн-учасниць на Олімпійських іграх з вільної боротьби». *Вісник Прикарпатського університету, серія «Фізична культура»*, Випуск 19, 22-26.
- Шандригось, В. І. (2013). «Еволюція правил змагань зі спортивної боротьби (огляд літератури)». *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка*, Т. І., Вип. 107, 347-351.

Стаття надійшла до редакції: 29.12.2017 р.

Опубліковано: 08.02.2018 р.

Анотация. Шандригось В. И. Системно-исторический анализ достижений стран-участниц в соревнованиях по вольной борьбе на Олимпийских Играх (1904-2016 гг.). В статье представлены результаты системно-исторического анализа динамики достижений борцов вольного стиля различных стран на Олимпийских Играх. **Цель:** провести углубленный системно-исторический анализ достижений атлетов разных стран в соревнованиях по вольной борьбе за современный период Олимпийских Игр. **Материал и методы:** из методов исследования мы использовали теоретический анализ и обобщение данных научно-методической литературы и интернет-источников. **Результаты:** выявлено, что вольная борьба была включена в программы 26 Олимпиад, и за этот период было разыграно 216 комплектов наград. В число победителей Олимпийских Игр входили представители 29 стран, а призерами Олимпиад становились борцы 53 государств. **Выводы:** все это

положительно характеризует вольную борьбу как вид спорта, достойный для сохранения его в программах будущих Олимпийских Игр.

Ключевые слова: Олимпийские Игры, вольная борьба, страны-участницы, медали, достижения, МОК, ФИЛА (UWW), правила соревнований, олимпийский статус.

Abstract. Shandrygos V. I. Systematically-historical analysis of country-members and their achievements on wrestling competition at the Olympic Games (1904-2016 y.y.). Purpose. The results of system-historical analysis of dynamics of achievements of wrestlers of free style from different countries at the Olympics are presented in the article. The main goal of researches was a deeply systematically – historical analysis of athletes from different countries at wrestling competitions, from more than century-old period of modern Olympic Games. **Material and methods.** From the research methods we used a theory analysis and agreed data from scientific methodical literature and internet sources. **Results.** Revealed that wrestling was included in the Olympics program 26, and during that time has been played 216 sets of medals. In the number of winners of the Olympics representatives were included 29 countries, and the wrestlers of a 53 countries became the prizewinners of Olympiads. **Conclusions.** This positively describes wrestling as a sport worthy of preservation for its programs in the upcoming Olympic Games.

Keywords: Olympic Games, free style wrestling, participating countries, medals, achievement, IOC, FILA (UWW), the rules of competition, the Olympic status.

References

- Avdeev, Ju. V., Tarakanov, B. I., & Vorob'ev, V. A. (2006). «Perspektivy poiska optimal'noj sistemy provedeniya sorevnovanij po vol'noj i greko-rimskoj». *Teorija i praktika fizicheskoj kul'tury*, № 10, 32-33.
- Apojko, R. N., & Tarakanov, B. I. (2013). «Jevoljucija i tendencii razvitija sportivnoj bor'by v sovremennom olimpijskom dvizhenii». *Uchenye zapiski universiteta imeni P.F. Lesgafta*, № 8 (102), 7-12.
- Apojko, R. N., & Tarakanov, B. I. (2015). *Sportivnaja bor'ba: jevoljucija, tendencii, problemy i prioritetnye puti ih reshenija : monografija*. SPb. : Izd-vo Politeh. un-ta..
- Apojko, R. N. (2016). *Jevoljucija sportivnoj bor'by v mezhdunarodnom olimpijskom dvizhenii i ee vlijanie na osnovnye komponenty podgotovki borcov vysshej kvalifikacii*. (Avtoref. dis. d-ra ped. nauk). SPb.
- Vorob'eva, N. V., & Tarakanov, B. I. (2017). «Analiz vystuplenij zhenshhin-borcov raznyh stran na olimpijskom turnire v Rio-De-Zhanejro po vol'noj bor'be». *Uchenye zapiski universiteta imeni P. F. Lesgafta*, № 11 (153), 44-48.
- Tajmazov, A. B., & Tarakanov, B. I. (2016). «Analiz rezul'tatov vystuplenij stran-uchastnic po sportivnoj bor'be na XXXI Olimpijskih Igrah». *Uchenye zapiski universiteta imeni P. F. Lesgafta*, № 10 (140), 175-180.
- Mindiashlivi, D. G. & Podlivaev, B. A. (2007). *Vol'naja bor'ba: istorija, sobytija, ljudi : monografija*. Sovetskij sport, Moskva.
- Tarakanov, B. I., & Vorob'ev, V. A. (2005). «Pozitivnye i negativnye aspekty poslednih izmenenij pravil sorevnovanij po greko-rimskoj i vol'noj bor'be». *Sovremennye problemy sistemy sportivnoj podgotovki: sbornik nauchnyh trudov kafedry bor'by, Ural'skaja gos. akad. fiz. kul'tury, Cheljabinsk*, 103-106.
- Shandrygos', V. I., & Myckan, B. M. (2014). «Analiz dosjagnen' krajn'uchasnyh' na Olimpijs'kyh igrach z vil'noi' borot'by». *Visnyk Prykarpats'kogo universytetu, serija «Fizychna kul'tura»*, Vypusk 19, 22-26.
- Shandrygos', V. I. (2013). «Evoljucija pravyl zmagani' zi sportyvnoi' borot'by (ogljad literatury)». *Visnyk Chernigivs'kogo nacional'nogo pedagogichnogo universytetu imeni T. G. Shevchenka, T. I., Vyp. 107*, 347-351.

Відомості про автора:

Шандригось Віктор Іванович: к. теорії та методики олімпійського та професійного спорту, доцент; Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка: 46027, м. Тернопіль, вул. М. Кривоноса, 2.

Шандригось Виктор Иванович: к. теории и методики олимпийского и профессионального спорта, доцент; Тернопольский национальный педагогический университет им. Владимира Гнатюка: 46027, г. Тернополь, ул. М. Кривоноса, 2.

Victor Shandrygos: PhD (physical education and sport), Associate Professor; Ternopil Volodymyr Hnatyuk National Pedagogical University: 46027, M. Kryvonosa str. 2, Ternopil, Ukraine.

<http://orcid.org/0000-0002-1511-4559>

E-mail: shandrygos.v@gmail.com